

OPSCHRIFT

Vergadering van: 17 februari 2014

Nummer: 2014_MC_00064

Onderwerp:
Bulgaren en Roemenen in Gent. - Anne Schiettekatte

Raadslid(-leden):
Anne Schiettekatte - sp.a

Vraag gericht aan:
Sofie Bracke

OMSCHRIJVING VAN DE VRAAG

Toelichting:

Ondertussen is het 'vrij verkeer van werknemers binnen de Europese Unie' sinds ongeveer een maand ook van toepassing op Roemenen en Bulgaren.

In tegenstelling tot wat sommigen voorspelden is er tot op vandaag in Gent geen grote toevloed waar te nemen.

Bevoegde Schepen Bracke stelde tijdens de eerste 3 weken van januari toch een verdubbeling vast bij de Bulgaren (van 41 naar 99 in dezelfde periode vorig jaar) en een verviervoudiging bij de Roemenen (van 3 naar 13).

Het is nog niet duidelijk in welke mate het hier effectief om nieuwkomers gaat of mensen betreft die reeds in Gent verblijven en nu het nieuwe statuut als werkzoekende aanvragen.

De voorwaarden om te kunnen blijven zijn streng en verschillend voor werknemers en werkzoekenden.

Het is van belang dat deze dan ook nauwgezet toegepast en opgevolgd worden.

Vraag:

- Hoeveel Bulgaren en Roemenen verbleven er vroeger reeds in onze stad?
 - Kan er ondertussen meer info gegeven worden over de juiste aantallen mensen die de nieuwe procedure van langverblijf opstartten in Gent?
 - Welke evolutie verwacht men verder?
 - Welk soort statuut (werknemer, werkzoekende, zelfstandige) wordt in welke verhouding aangevraagd?
 - Hoe wordt de opvolging en controle georganiseerd?
 - Wordt er ook voor de blijvers voorzien in begeleiding?
-

ANTWOORD

18 februari 2014

1. 1. Hoeveel Bulgaren en Roemenen verbleven er vroeger reeds in onze stad?

Evolutie van het aantal Bulgaarse en Roemeense onderdanen ingeschreven in de stad Gent:

	Bulgarije	Roemenië
	TOTAAL	TOTAAL
31/12/2000	50	52
31/12/2001	160	64
31/12/2002	274	72
31/12/2003	348	72
31/12/2004	392	72
31/12/2005	534	87
31/12/2006	667	89
31/12/2007	1765	103
31/12/2008	2835	109
31/12/2009	3946	121
31/12/2010	5112	133
31/12/2011	5654	175
31/12/2012	5994	211
31/12/2013	6593	271
5/02/2014	6615	281

In 14 jaar tijd nam het aantal Bulgaren dus toe met een factor maal 132.

Mijnheer Deckmyn u vraagt naar het aantal Bulgaren en Roemenen die illegaal in Gent aanwezig zijn. Aangezien mensen zonder papieren per definitie niet (meer) zijn ingeschreven en niet traceerbaar zijn, is het onmogelijk voor de dienst Burgerzaken een accuraat cijfer te geven. Hier een cijfer opplakken zou dus giswerk zijn.

1. 2. Kan er ondertussen meer info gegeven worden over de juiste aantallen mensen die de nieuwe procedure van lang verblijf opstartten in Gent?

Aan unieburgers die een verblijfsprocedure van lang verblijf opstarten, wordt een verblijfsaanvraag (= bijlage 19) afgeleverd. Het totale aantal opgemaakte bijlagen 19 tijdens de eerste 3 weken van januari 2014 (141) bedraagt dubbel zoveel als tijdens dezelfde periode in 2013 (66).

De stijging is nagenoeg volledig toe te schrijven aan Bulgaarse en Roemeense unieburgers:

1. Bulgaarse unieburgers: het totale aantal opgemaakte bijlagen 19 in 2013 bedraagt 41 tegenover 99 in 2014
2. Roemeense unieburgers: het totale aantal opgemaakte bijlagen 19 in 2013 bedraagt 3 tegenover 13 in 2014
zie bijlage 1

1. 3. Hoeveel van die mensen schreven zich in 2014 in Gent in?

Er is een verschil tussen:

- enerzijds uniebrugers die een procedure voor lang verblijf opstarten en een bijlage 19 ontvangen
- en anderzijds unieburgers die daadwerkelijk ingeschreven worden.

De laatste categorie houdt betrekking tot Bulgaarse en Roemeense onderdanen die inschrijvings- en verblijfsprocedure voor unieburgers al gedeeltelijk hebben doorlopen. Daarbij bevinden zich personen die al in 2013 met die procedure zijn gestart.

- op 31 december 2013 stonden respectievelijk 6593 Bulgaarse en 271 Roemeense onderdanen ingeschreven in de stad Gent
- op 5 februari 2014 stonden respectievelijk 6615 Bulgaarse en 281 Roemeense onderdanen ingeschreven in de stad Gent

Dit is een toename van 22 Bulgaren en 10 Roemenen.

1. 4. Welk soort statuut (werknemer, werkzoekende, zelfstandige) wordt in welke verhouding aangevraagd?

Bij het opstarten van een verblijfsprocedure van lang verblijf (bijlage 19) moet betrokken unieburger aangeven welk verblijfsmotief wordt ingeroepen.

Als motief kan opgegeven worden:

- Zelfstandige activiteit
- Werkzoekende
- Werknemer
- Gezinshereniger
- Studies

Laat ons de eerste drie weken van 2013 en van 2014 eens vergelijken wat betreft de Bulgaren:

zie bijlage 2

Dan zien we dat:

1. Het aantal bijlagen 19 met verblijfsmotief zelfstandige activiteit sterk daalt: 33% in 2013 terwijl 5% in 2014
2. Het aantal bijlagen 19 met verblijfsmotief werknemer sterk stijgt: 23% in 2013 terwijl 39% in 2014
3. Opvallend is het aantal bijlagen 19 met verblijfsmotief werkzoekende: dit statuut was in 2013 nog niet toegankelijk maar bedraagt in 2014 onmiddellijk 35%
4. Het aantal bijlagen 19 met verblijfsmotief gezinshereniger daalt sterk: 44% in 2013 terwijl 21% in 2014

Uit de opgemaakte bijlagen 19 tijdens de eerste 3 weken van januari 2013 en januari 2014 voor Roemeense unieburgers blijkt het volgende:

zie bijlage 3

1. De bijlagen 19 met verblijfsmotief zelfstandige activiteit zijn in 2014 verdwenen terwijl ze 100% uitmaakten in 2013
2. Het aantal bijlagen 19 met verblijfsmotief werknemer stijgt sterk: 42% in 2014 terwijl 0% in 2013
3. Het aantal bijlagen 19 met verblijfsmotief werkzoekende: dit statuut was in 2013 nog niet toegankelijk maar bedraagt in 2014 onmiddellijk 58%

Dit is veelzeggend maar we moeten ons er goed van bewust zijn dat het over respectievelijk 3 en 13 personen gaat voor de eerste drie weken van 2013 en 2014.

1. 5. Welke evolutie verwacht men verder?

De stad Gent hanteert al enige tijd een aantal kanalen om signalen te capteren over de impact van het wegvallen van de overgangsmaatregelen:

- De Dienst Burgerzaken houdt cijfers bij van het aantal Bulgaarse en Roemeense unieburgers dat een verblijfsaanvraag indient. Dit laat toe de evolutie ter zake snel in kaart te brengen.
- Diverse stadsdiensten hebben contacten binnen de Bulgaarse en Roemeense gemeenschap in Gent om zo hun toekomstintenties in te schatten.
- Stadsdiensten hebben studiebezoeken uitgevoerd in de voornaamste herkomststeden in Bulgarije om toekomstige migratiepatronen in te schatten.

Uit een beleidsvoorbereidende denkoefening in 2013 is gebleken dat het aantal Bulgaarse unieburgers in de bevolkingscijfers wellicht zeker zou stijgen vanaf 1 januari 2014.

Er waren immers signalen dat:

- Bulgaarse unieburgers die momenteel in Gent verblijven maar niet ingeschreven zijn of als kortverblijvers aangemeld zijn, zich vanaf 1 januari 2014 opnieuw zouden inschrijven.
- Bulgaarse unieburgers die momenteel in Gent verblijven en een verblijfsrecht op basis van zelfstandige activiteit bezitten, vanaf 1 januari 2014 hun verblijfsmotief zouden wijzigen naar

werknemersschap of werkzoekende.

Het is nu nog te vroeg om correcte uitspraken te doen over het aandeel echte nieuwkomers en het aandeel van unieburgers die hier reeds verbleven maar een nieuwe aanvraag voor langverblijf hebben ingediend.

We kunnen uit deze cijfers immers nog niet filteren hoeveel nieuwe burgers zich in Gent komen aanmelden. In deze cijfers zitten ook de mensen die zich eerder inschreven via een ander statuut of voor kortverblijf en die zich nu aanmelden voor langverblijf.

Cijfers van het aantal aanvragen voor kortverblijf tonen wel een duidelijke daling sinds september 2013. Dat toont aan dat burgers nu sneller voor het langverblijf kiezen dan voor het kortverblijf. Ook bij de mensen aan onze loketten leeft de indruk dat ze heel wat bekende gezichten opnieuw zien opduiken.

Hoewel in de cijfers zeker ook 'nieuwe' Bulgaren en Roemenen zullen zitten, kunnen we dus zeker niet spreken van een stormloop. Het is nu zaak dat we de cijfers blijven monitoren zodat we na verloop van tijd kunnen vast stellen hoeveel mensen via het statuut van werknemer verblijfsrechten kregen, hoeveel via een ander statuut zich lieten inschrijven, hoeveel van hen het bevel kregen het land te verlaten, enz. Pas als de procedures doorlopen zijn, kunnen hier goede uitspraken over gedaan worden. De procedures bij DVZ nemen toch snel 4 à 6 maanden in beslag.

Naast de eigen monitoring werden eveneens afspraken over informatieuitwisseling gemaakt met de VDAB. Door de aard van de inschrijvings- en verblijfsprocedure voor unieburgers valt het te verwachten dat de VDAB eerder zicht zal krijgen op het aantal Bulgaarse en Roemeense unieburgers dat zich aanbiedt op de arbeidsmarkt. Unieburgers dienen immers werk te hebben of bij de VDAB te zijn ingeschreven om een verblijfskaart te kunnen bekomen.

We zullen dus de situatie strikt opvolgen en ik zal uiteraard terugkoppelen naar mijn collega's.

In Gent hebben we trouwens al een hele tijd het POC (permanent overlegcomité) opgericht net om met alle betrokken actoren de situatie goed op te volgen en snel op de bal te kunnen spelen. Naast de politiek verantwoordelijken zijn hierin verschillende diensten vertegenwoordigd. Namelijk Burgerzaken, het OCMW, de Integratiedienst, het Onderwijs en de Politie.

Straks zal ik u de recente afspraken met het arbeidsauditoriaat toelichten. Dit is een voorbeeld van hoe een bespreking in het POC leidt tot concrete acties op het terrein.

1. 6. Hoe wordt de opvolging en controle georganiseerd?

De opéénvolgende fasen van een inschrijvings- en verblijfsprocedure voor unieburgers kunnen tot 6 maanden in beslag nemen en voorzien tal van opvolgings- en controlepunten:

Bij de start is een identiteitsdocument vereist dat systematisch aan een gespecialiseerde politiedienst wordt voorgelegd.

De bewijsstukken van het ingeroepen verblijfsmotief (zelfstandige activiteit, werknemersschap, werkzoekende, studies, ...) worden systematisch gecontroleerd op hun volledigheid en correctheid. Deze stukken worden ook overgemaakt aan de Dienst Vreemdelingenzaken in Brussel. Bij twijfelgevallen wordt aan die dienst een uitgebreid tweedelijnsonderzoek gevraagd. Dit geldt voor het merendeel van de aanvragen.

Ik zoom nog even in op het onderzoek bij de verblijfsstatuten werkzoekende en werknemer.

De Bulgaren die zich via het statuut van werkzoekende aanmelden, moeten binnen 3 tot 4 maand kunnen aantonen dat ze binnen een redelijke termijn een reële kans hebben op werk. Ze kunnen dat doen door aan te tonen dat ze als werkzoekende ingeschreven zijn via de VDAB, dat ze gesolliciteerd hebben, zich lieten inschrijven voor een beroepsopleiding of door het voorleggen van een arbeidscontract, ...

Bulgaren die zich als werknemer lieten inschrijven, moeten binnen de 3 tot 4 maand een arbeidscontract of werkgeversattest kunnen voorleggen.

De Dienst Vreemdelingenzaken staat dus in voor de controle van deze dossiers en bekijkt of aan deze voorwaarde is voldaan.

Eens het verblijfsrecht is erkend, blijft betrokkene onderworpen aan een controleperiode van 5 jaar. Binnen die periode kan het verblijfsrecht worden ingetrokken, eens vaststaat dat betrokkene niet langer aan de verblijfsvoorwaarden (bvb. tewerkstelling) voldoet.

Ten slotte en dit is nieuw, hebben we in samenspraak met het arbeidsauditoraat nog twee extra controlestappen ingevoerd om na te gaan of het over een daadwerkelijke tewerkstelling gaat.

De dienst Burgerzaken zal systematisch de arbeidscontracten bijhouden en ze periodiek met het arbeidsauditoraat en de sociale inspectie doorlopen. Zo kan nagegaan worden of een bepaalde

werkgever niet verdacht veel voorkomt en of het gaat over werkgevers die reeds op een fraudelijst voorkomen. Hiernaast zal bekeken worden of een bepaald sjabloon van arbeidsovereenkomst niet verdacht veel gebruikt wordt. Ook zullen arbeidsovereenkomsten en loonbrieven gescreend worden op bijvoorbeeld te hoge verloning voor bepaalde jobs of bepaalde adressen van maatschappelijke zetels.

Hierdoor kunnen fraudedossiers op voorhand gedetecteerd worden en vervolgd worden. En niet enkel diegene die een verblijfsrecht wensen te bekomen maar ook de malafide werkgevers. Het is immers zaak om zulke carrousels in de kiem te smoren.

De dienst Burgerzaken zal negatieve beslissingen van DVZ ook doorgeven aan het arbeidsauditoriaat. In de motivatie van DVZ wordt vaak aangegeven of er vermoedens van fraude zijn. Dit is dus een extra controle achteraf en maakt dat betrokkenen daadwerkelijk vervolgd kunnen worden.

1. 7. Is er met de VDAB en RVA overleg omtrent de problematiek van de toevloed van Bulgaren en Roemenen in Gent?

Zo ja, wat zijn de resultaten? Zo nee, waarom niet?

We zijn hierover inderdaad in nauw overleg met de VDAB, die bevestigt dat de werkwinkels momenteel met een verhoogde inschrijvings- en begeleidingsvraag worden geconfronteerd. Evenwel zit de toename voorlopig binnen de grenzen van het administratief verwerkbare.

Toch denken we dat de inschrijvingsvraag n.a.v. het wegvallen van de arbeidsmarktrestricties voor Roemenen en Bulgaren in de loop van het voorjaar verder zal toenemen. Die vrees is er niet zozeer in hoofde van eventuele nieuwe migranten, wel in hoofde van diegenen die hier al zijn, en sinds 1 januari recht hebben op volledige VDAB-begeleiding. Voorheen was die door de restricties beperkt tot info over knelpuntberoepen.

Schepen Coddens monitort de situatie in elk geval nauwgezet, i.s.m. de VDAB en het OCMW.

Ook werd, gelet op de specifieke migratiesituatie in Gent, in de loop van het najaar van 2013 aan minister Muyters extra middelen gevraagd om op een verhoogde begeleidingsvraag in Gent in te spelen. Daarop repliceerde de minister dat er binnen VDAB mogelijk met personeelsmiddelen geschoven kan worden, indien de nood hiertoe zich zou stellen. We hopen dat dit geen loze beloftes zijn.

En tot slot verkreeg schepen Coddens recent ESF-middelen voor de uitbreiding van het ankerfiguurproject, die gebruikt werd om een deeltijds ankerfiguur van Bulgaarse afkomst aan te

werven. Betrokkene ging op 1 februari aan de slag. Samen met de ankerfiguur van Slowaakse origine zal hij onder meer instaan voor de bemiddeling van nieuwe EU'ers naar werk.

1. 8. Welke ontradingsinitiatieven ondernam de stad Gent rond deze problematiek?

De intra-Europese migratie vloeit voort uit het vrij verkeer dat gebetonneerd zit in de Europese Verdragen. De Europese Unie staat dan ook niet toe formele ontradingsinitiatieven te nemen.

Op zich is er ook niets mis met de Europese principes van vrij verkeer van personen. De realiteit is echter dat een deel van de nieuwkomers als gevolg van discriminatie gemigreerd zijn en niet zozeer met het oog op een tewerkstelling of het ontplooiën van een zelfstandige activiteit.

Het beste ontradingsinitiatief zou er dan ook uit bestaan dat in de thuislanden de rechten van de Roma worden gevrijwaard en dat er voor hun sociale programma's worden opgezet.

Het zijn binnenkort Europese verkiezingen. In ons memorandum aan de nieuw-verkozen Europese parlementsleden zal dit ons belangrijkste punt zijn. Wil men het draagvlak voor de Europese Unie behouden bij de Gentenaars dan zal men hier werk van moeten maken. Begrijp me niet verkeerd, ik ben absoluut een Europa-believer. Maar het kan niet de bedoeling zijn dat de discriminatie binnen bepaalde landen de trigger wordt van intra-Europese migratie. Dit staat mijlenver weg van de principes van de Europese Verdragen.

1. 9. Wordt er ook voor de blijvers voorzien in begeleiding?

De Stad Gent heeft verschillende initiatieven opgezet om de (legale) blijvers in begeleiding te voorzien. Deze projecten voorzien inderdaad in begeleiding maar zijn eveneens sterk gericht op inburgering waarbij ook op de plichten gewezen wordt.

Ik had het daarnet al over de Ankerfiguren die voorzien in begeleiding naar werk. Daarnaast is er natuurlijk de reguliere werking van Kom-Pas die voorziet in inburgeringstrajecten en Nederlandse taallessen. Vanuit het Onderwijs worden er Brugfiguren ingezet. En ten slotte zet de Stad Gent buurtstewards in om overlast als gevolg van samenlevingsproblemen te bestrijden.

Voor meer details over de werking van de verschillende acties dien ik u wel door te verwijzen naar de bevoegde schepenen.

BIJLAGEN BIJ HET ANTWOORD

Bijgevoegde bijlage(n):

- bijlage1.docx
 - bijlage2.docx
 - bijlage3.docx
-